

Комплексна діагностувальна робота № 2

Методичні рекомендації

Згідно з Рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого Наказом МОН України від 02.08.2024 року № 1093), формуємо комплексну діагностувальну роботу відповідно до галузевих критеріїв, трьох груп результатів, соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

Кожний розділ діагностувальної роботи відповідає одній із груп результатів і оцінюється максимум у 12 балів. Далі публікуємо завдання діагностувальної роботи, згруповані відповідно до груп галузевих критеріїв: роботу в такому вигляді легше оцінювати.

Якщо в учителя є можливість провести три окремі діагностувальні роботи за певною групою результатів, то він орієнтується на завдання кожного розділу.

РОЗДІЛ 1

Група результатів 1. *Безпека. Уникання загроз для життя власного й інших осіб, ухвалення рішень із користю для своєї та громадської безпеки*

Методичні рекомендації. Завдання групи результатів 1 спрямовані на виявлення прогалин у знаннях підлітків щодо безпеки особистості й суспільства, розпізнавання ситуацій, які загрожують життю і здоров'ю, і наслідків поведінки в різних життєвих ситуаціях.

У діагностувальній роботі потрібно виявити рівень засвоєння знань, правил поведінки, а також умінь діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема знати й уміти використовувати конструктивні методи їх розв'язання. Перевірити усвідомлення підлітками наслідків небезпечного впливу психоактивних речовин на організм. З'ясувати наявність в учнів знань, як протидіяти насильству, яка відповідальність настає за його вчинення.

Підлітки мають розрізняти ознаки здорових і нездорових стосунків й усвідомлювати, як їх вибудовувати задля власної та суспільної безпеки. Знати, як поводитися безпечно, щоб не втратити репродуктивне здоров'я і не наразити на небезпеку інших.

Завдання цих розділів — формувати в учнів уміння ухвалювати рішення з користю для безпеки, здоров'я та добробуту в різних життєвих ситуаціях; вибирати альтернативні дії на користь здорового способу життя й зниження ризиків; визначати характерні ознаки безпечних і небезпечних для життя, здоров'я та добробуту моделей поведінки.

Під час оцінювання враховуємо усвідомлення цінності життя, наслідків учинених дій, уміння розпізнавати небезпечні ситуації, знання алгоритмів дій у визначеній ситуації, послідовності надання допомоги та самодопомоги, уміння висловлювати думки чітко й логічно, грамотність письмового мовлення, рівень розвитку емоційного інтелекту, уміння застосувати знання на практиці.

Діагностувальні завдання

Завдання тестового характеру

(завдання оцінюються в 1 бал, максимум за виконання тестових завдань — 8 балів)

Із кількох варіантів відповідей вибери одну правильну й обведи її.

1. Познач метод розв'язання конфліктів, за допомогою якого дві або більше сторони конфлікту намагаються дійти згоди за участі посередника.

А Компроміс

Б Протидія

В Поступка

Г Медіація

2. Активувати ризиковану сексуальну поведінку, спричинити адміністративне чи кримінальне порушення, знизити рівень розумової діяльності може ...

А Порушення фізичного здоров'я

Б Уживання психоактивних речовин

В Депресія

Г Апатія

3. Що з перерахованого є ознакою здорових стосунків?

А Контроль і маніпуляція

Б Недовіра

В Відсутність підтримки

Г Невтручання в особистий простір

4. У стосунках із друзями й рідними Соломія постійно шукає їхнього схвалення. А їхні захоплення, здібності, смаки, погляди на різноманітні життєві події вважає вагомішими й важливішими за власні. Чому підлітка не може будувати здорові стосунки?

А У неї надмірна залежність від оточення

- Б Усі підлітки завжди мають проблеми в стосунках
 - В Соломія не довіряє нікому
 - Г Дівчина нерішуча й надто скромна
5. Як можна узагальнено назвати грубе поводження, залякування, штовхання, тиск, словесні образи й спроби сексуального насильства?
- А Втручання в особистий простір
 - Б Конфлікти
 - В Фізичне або емоційне насильство
 - Г Відсутність підтримки
6. Що з переліченого шкідливо впливає на репродуктивне здоров'я?
- А Дотримання режиму сну й харчування.
 - Б Уникання шкідливих звичок
 - В Ігнорування консультацій лікаря, бо "це неважливо"
 - Г Ведення активного способу життя
7. Яка відповідальність настає через дії сексуального характеру без добровільної згоди потерпілої особи?
- А Адміністративна
 - Б Кримінальна
 - В Цивільна
 - Г Юридична
8. У компанії Марійці пропонують енергетичний напій. Вона знає, що такі напої містять речовини, які впливають на психіку й емоції. Як правильно назвати ці речовини?
- А Психоактивні
 - Б Вітаміни
 - В Неорганічні
 - Г Харчові добавки

Ключ оцінювання

А	Б	В	Г
4, 8	2, 7	5, 6	1, 3

Завдання з відкритою відповіддю

(кожне оцінюється по 2 бали — максимум за виконання відкритих завдань — 4 бали)

9. Восьмикласниця Поліна скористалася домашньою аптечкою і взяла з неї пігулку, яка викотилася з блістера й на вигляд була схожою на ту, що дівчина вживала від зубного болю минулого місяця. Змоделюй розгортання подій у наведеній ситуації. Чи варто було так діяти Поліні? Що треба робити в такій ситуації? Чому важливо правильно вживати ліки? Поясни свою відповідь.

10. Твої однокласники пропонують піти з уроку, кажучи: “Якщо ти не підеш із нами, значить ти не наш друг”, “Усі нормальні вже погодилися, тільки ти ще вагаєшся”. Які ознаки маніпулятивної комунікації ти бачиш у цих висловлюваннях? Чому такі фрази можуть бути небезпечними для стосунків? Як можна відповісти так, щоб зберегти власну позицію й не піддатися маніпуляції?

Оцінювання завдань розділу 1

Номер завдання	Максимальна кількість балів	Примітка
1	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
2	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
3	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
4	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
5	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
6	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
7	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
8	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
9	2	Підліток має розкрити причинно-наслідковий зв'язок в описаній ситуації, зазначивши можливі

		ризика вживання нерозпізнаних ліків і можливі наслідки для дівчини. Аргументовано розповісти, чому важливо правильно вживати ліки і що категорично заборонено робити в наведеній ситуації
10	2	Підліток має показати розуміння ознак маніпулятивної комунікації, обізнаність щодо способів захисту від її впливу, розуміння, чому така комунікація неприпустима, а також показати вміння не піддаватися впливу маніпуляції

Максимальна оцінка за завдання розділу 1 — 12 балів

РОЗДІЛ 2

Група результатів 2. Здоров'я. Турбота про особисте здоров'я.
Аргументований вибір здорового способу життя

Методичні рекомендації. Завдання групи результатів 2 спрямовані на виявлення прогалин у знаннях учнів щодо власного, групового чи колективного здоров'я. Потрібно з'ясувати рівень усвідомлення змісту понять “холістична модель здоров'я”, “здоровий спосіб життя”, “ментальне здоров'я”, “соціальне здоров'я”, “репродуктивне здоров'я”, “емоційний інтелект”, “збалансоване харчування”, “здорові стосунки”.

Підлітки мають показати розуміння того, як пов'язані складники здоров'я, у які способи можна піклуватися про фізичне й ментальне здоров'я, як здійснювати їх моніторинг. Вони мають знати, які небезпеки загрожують здоров'ю підлітків через початок раннього статевого життя, розуміти, як впливають на організм психоактивні речовини.

Учні мають знати ознаки харчових отруєнь, послідовність дій у разі виникнення харчових отруєнь та отруєнь ліками, уміти надавати першу допомогу.

Під час оцінювання враховуємо обізнаність підлітка в питанні, глибину знань щодо проблеми, знання загрозливих симптомів; уміння застосувати відповідний алгоритм дій, встановлювати причиново-наслідкові зв'язки, знати, як надавати першу домедичну допомогу й самодопомогу.

Діагностувальні завдання

Завдання тестового характеру

(кожне оцінюється в 1 бал — максимум за виконання тестових завдань — 8 балів)

Із кількох варіантів відповідей вибери одну правильну й обведи її.

1. Сергій готується до виступу перед класом. Він дуже хвилюється, майже не спить, постійно думає, що нічого не вийде. Його друзі пропонують допомогти. Що допоможе Сергію зберегти ментальне здоров'я в цій ситуації?

- А** Ігнорувати поради друзів і продовжувати готуватися самостійно
- Б** Зробити паузу, відпочити й потренуватися в дружньому колі
- В** Відмовитися від виступу, щоб уникнути стресу
- Г** Звернутися до незнайомих людей і попросити допомогти

2. Кирила в 9-А класі знають як хлопця, здатного розпізнавати свої емоції, розуміти їх і керувати ними. Водночас дії та висловлювання підлітка значно впливають на емоції його однокласників і близьких людей. Які слова не підходять для характеристики хлопця?

- А** Здатність до самоконтролю
- Б** Розвинуте критичне мислення
- В** Намагання маніпулювати іншими
- Г** Здатність до емпатії

3. Оксана готується до кількох контрольних робіт поспіль. Вона відчуває втому, дратівливість і не може зосередитися. Які дії допоможуть їй краще впоратися зі стресом?

- А** Продовжувати вчитися без перерв, щоб все встигнути
- Б** Зробити паузу, відпочити й скласти план підготовки
- В** Вдати, що захворіла, і пропустити одну контрольну
- Г** Ігнорувати втому й намагатися змусити себе працювати ще більше

4. Що таке система оздоровлення?

- А** Збалансованість фізичного стану людини, її інтелектуального розвитку й емоційної сфери
- Б** Спосіб життя окремої людини, спрямований на збереження й зміцнення її здоров'я.

В Регулярні фізичні вправи, збалансоване харчування, повноцінний сон

Г Сукупність теоретичних знань і практичних методів, які забезпечують збереження здоров'я в сукупності всіх його складників

5. Яка ситуація переважно не викликає стрес?

А Нове захоплення

Б Переїзд до нового будинку

В Виключення з школи

Г Програш великої суми коштів у лотереї

6. Уляна вирішила почати загартовуватися, щоб зміцнити здоров'я. Вона вибирає різні способи: контрастний душ, прогулянки на свіжому повітрі, сон із відкритим вікном. Чого їй не варто робити під час загартовування?

А Починати з поступових і регулярних процедур

Б Поєднувати загартовування з активним способом життя

В Відразу занурюватися в крижану воду: так можна швидше звикнути

Г Виконувати процедури систематично, а не від випадку до випадку.

7. Андрій вирішив уважніше стежити за своїм здоров'ям. Він користується фітнес-браслетом, дотримується розпорядку дня, а також раз на рік проходить медичний огляд. Які дії хлопця справді належать до моніторингу здоров'я?

А Відстежування фізичної активності

Б Стеження за пропозиціями дорогих вітамінів

В Уживання модних харчових добавок й енергетиків

Г Регулярне читання дописів про здорове харчування в соцмережах

8. Вибери продукт, який із найбільшою ймовірністю може спричинити харчові отруєння.

А Пастеризоване молоко

Б Достиглі фрукти

В Сира риба

Г Варені овочі

Ключ оцінювання

А	Б	В	Г
5, 7	1, 3	2, 6, 8	4

Завдання з відкритою відповіддю

(завдання 9–10 оцінюють максимум у 2 бали, максимум за виконання відкритих завдань — 4 бали)

9. Переглянувши результати аналізів підлітка, лікар констатував брак вітамінів і мінералів в його організмі. Назви чинники, які могли зумовити таку ситуацію. Доведи, що такий стан організму не є характерним для підліткового віку, коли відбувається активний ріст і формування всіх систем організму. Змоделюй подальшу стратегію поведінки підлітка, яка здатна виправити ситуацію.

10. Уяви, що твій друг наполегливо навчається дизайну і постійно сидить за комп'ютером, майже не займається фізкультурою чи спортом, часто перекушує чипсами й енергетиками. Він каже: “У мене немає часу на неважливі речі”. Які ризики для здоров'я в його поведінці? Як переконати друга змінити спосіб життя? Які конкретні зміни він міг би зробити, щоб покращити свій спосіб життя? Як ти можеш підтримати його, щоб ці зміни стали реальністю?

Оцінювання завдань розділу 2

Номер завдання	Максимальна кількість балів	Примітка
1	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
2	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
3	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
4	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
5	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
6	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
7	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
8	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді

Номер завдання	Максимальна кількість балів	Примітка
9	2	Підліток має назвати декілька чинників, які зумовлюють брак вітамінів і мінералів в організмі. Переконаливо довести, що це не характерно для підліткового віку, а є наслідком інших чинників. Правильно змодельовати стратегію поведінки підлітка для виправлення ситуації
10	2	Підліток має показати розуміння того, що таке здоровий спосіб життя і в чому його важливість, знайти переконливі аргументи, щоб довести це. Навести конкретні зміни, які можуть покращити спосіб життя. Показати вміння підтримати іншу людину в хороших починаннях

Максимальна оцінка за завдання розділу 2 — 12 балів

РОЗДІЛ 3

Група результатів 3. Добробут. Підприємливість та етична поведінка для поліпшення добробуту

Методичні рекомендації. Завдання групи результатів 3 мають за мету виявити рівень знань учнів щодо забезпечення добробуту. Необхідно з'ясувати, чи достатньо добре вони розуміють зміст таких понять: “життєва мета”, “стратегія навчання впродовж життя”, “соціальна справедливість”, “індивідуальна освітня траєкторія”, “фінансове планування”, “етична поведінка”, “командна робота”, “інструменти навчання впродовж життя”, “волонтерство” тощо.

Діагностувальна робота визначає рівень засвоєння знань щодо того, які перешкоди трапляються на шляху досягнення мети і як їх долати, як планувати власну індивідуальну траєкторію, визначати шлях реалізації власного потенціалу, у чому різниця між формальною, неформальною та інформальною освітою.

Учитель може також визначити рівень усвідомлення знань учнів про дії, що допомагають плекати справедливе й рівноправне суспільство; фактори, котрі сприяють чи загрожують ефективній командній роботі; послідовні дії і заходи, які дають змогу спланувати доходи й витрати.

Учні мають продемонструвати вміння аналізувати наслідки масштабування загроз цілям сталого розвитку, вибудовувати логічні зв'язки між подіями, вміти застосувати знання на практиці.

Під час оцінювання враховуємо, як підлітки розуміють, що і як саме впливає на їхній добробут, а також, як це пов'язано з добробутом їхньої спільноти; наскільки учні усвідомлюють, як етична поведінка в підприємстві, спілкуванні та взаємодії впливає на результати роботи. Слід з'ясувати, як учні пов'язують цілі сталого розвитку із соціальною справедливістю, наскільки розуміють важливість впливу доброчинності й волонтерства на добробут країни, аналізують свій і чужий досвід для вироблення власних рішень щодо добробуту.

Діагностувальні завдання

Завдання тестового характеру

(завдання 1–4 оцінюється в 0,5 бала, завдання 5–10 — в 1 бал. Максимум за виконання тестових завдань — 8 балів)

Із кількох варіантів відповідей вибери одну правильну й обведи її.

1. Індивідуальний пріоритет або бажаний результат, якого людина прагне досягти протягом певного проміжку часу — це ...

А Індивідуальна освітня траєкторія

Б Етика ухвалення рішень

В Життєва мета

Г Стратегія життя

2. Що таке стратегія?

А Загальний, недеталізований план певної діяльності на тривалий період, спосіб досягнення важливої мети

Б Індивідуальний пріоритет або бажаний результат, якого людина прагне досягти протягом певного проміжку часу

В Шлях реалізації кожною людиною власного потенціалу. Він формується з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду

Г Персональний шлях реалізації власного потенціалу, що формується з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду

3. Оленка щодня розплановує час на виконання домашніх завдань, занять у гуртках, допомогу вдома. Вона сумлінно працює, докладаючи максимальних зусиль, щоб реалізувати мрію — стати лікарем. Однак підлітка відчуває значні сумніви у своїх силах, вона розчарувалася в справедливому доборі абітурієнтів до медичних закладів. Такі думки Оленки є ...

- А** Додатковою перевагою в досягненні мети
- Б** Прикладом критичного мислення
- В** Перешкодою на шляху досягнення мети
- Г** Хорошою мотивацією

4. Софія Петрівна постійно відвідує культурно-просвітницькі курси, семінари, вебінари, майстер-класи. Яку освіту в такий спосіб вона здобуває?

- А** Формальну
- Б** Неформальну
- В** Інформальну
- Г** Безперервну

5. Загальний план постійного навчання з використанням усіх можливих для людини форм та інструментів навчання — це ...

- А** Життєва мета
- Б** Життєвий план
- В** Стратегія навчання впродовж життя
- Г** Інформальна освіта

6. Ігор мріє стати дизайнером. Він думає про вибір закладу освіти після школи. Хлопець складає список спеціальностей, цікавиться умовами вступу, шукає курси для розвитку вмінь і планує, які предмети потрібно підтягнути. Які дії Ігоря справді належать до планування освіти?

- А** Дізнатися про умови вступу до закладу освіти
- Б** Орієнтуватися винятково на поради друзів, не перевіряючи інформацію самостійно
- В** Вибрати спеціальність за рівнем популярності в соцмережах
- Г** Вирішити, що планувати зарано, і відкласти вибір на час перед випуском зі школи

7. У школі організували конкурс малюнків. Учитель оголосив, що переможця визначатиме журі за якістю роботи. Проте один із членів журі хоче віддати перше місце своєму другові, навіть якщо його малюнок слабший за інших. Вибери дію членів журі, яка відповідає принципам соціальної справедливості.

- А** Визначити результат конкурсу жеребкуванням, щоб уникнути суперечок
- Б** Віддати перемогу другові члена журі, щоб підтримати його настрої.
- В** Вибрати переможця за кількістю вподобайок у соцмережах
- Г** Оцінювати роботи за їхньою якістю, незалежно від особистих симпатій

8. Марко отримав стипендію 1500 грн. Він хоче купити нові навушники, також планує відкладати гроші на майбутні витрати. Як Марку не варто діяти?

- А** Скласти список бажаних покупок і визначити пріоритети
- Б** Позичати гроші в друзів без плану повернення
- В** Відкласти частину грошей у резервний фонд
- Г** Вести облік витрат і доходів у зошиті чи застосунку

9. Ефективній командній роботі загрожує ...

- А** Уміння розв'язувати конфлікти
- Б** Бажання висловлювати власні ідеї для спільного обговорення
- В** Безапеляційне погодження з поглядами інших
- Г** Терпіння під час вислуховування думок інших, спільне ухвалення рішень

10. До яких дій необхідно вдатися для створення справедливого й рівноправного суспільства?

- А** Забезпечити рівний доступ до освіти, охорони здоров'я та роботи
- Б** Депортувати з країни людей іншого віросповідання
- В** Нехтувати проблемами соціальної нерівності
- Г** Збільшити податки для всіх громадян

Ключ оцінювання

А	Б	В	Г
2, 6, 10	4, 8	1, 3, 5, 9	7

Завдання з відкритою відповіддю

(кожне оцінюється максимум у 2 бали — максимум за виконання відкритих завдань — 4 бали)

11. Укажи, що називається етичною поведінкою в підприємстві, спілкуванні та взаємодії. Опиши її основні ознаки. Чому в підприємстві важлива ініціативність?

12. У твоєму місті є проблема: багато сміття накопичується у дворах і парках, а люди не завжди сортують відходи. Які цілі сталого розвитку пов'язані із цією проблемою? Які конкретні дії може виконати підліток, щоб допомогти розв'язати цю проблему у своєму місті чи школі? Як ці дії можуть вплинути на життя громади в майбутньому?

Оцінювання завдань розділу 3

Номер завдання	Максимальна кількість балів	Примітка
1	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
2	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
3	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
4	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
5	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
6	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
7	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
8	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
9	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
10	1	Звертаємо увагу на правильність відповіді
11	2	Оцінюємо розуміння підлітками змісту поняття “етична поведінка” в підприємстві, спілкуванні

Номер завдання	Максимальна кількість балів	Примітка
		та взаємодії і докладний опис ознак системи моральних норм і правил. Ураховуємо вміння логічно й повно висловлювати думки щодо описуваного поняття, робити обґрунтовані висновки
12	2	Оцінюємо розуміння учнями цілей сталого розвитку, чинників, що становлять загрозу цілям сталого розвитку, вміння встановлювати причиново-наслідкові зв'язки. Ураховуємо вміння критично мислити, висувати оригінальні ідеї, обґрунтовано й творчо висловлювати свою думку

Максимальна оцінка за завдання розділу 3 — 12 балів